

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Heinonen, J. (2016) Edistetääkö virtuaaliohjauksella opiskelijan opinnäytetyöprosessia? AMK-lehti/UAS Journal, 1.

URL: <https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/edistetaanko-virtuaaliohjauksella-opiskelijan-opinnaytetyoprosessia/#1458134585005-b3f22396-5506>

Edistetäänkö virtuaaliohjauksella opiskelijan opinnäytetyöprosessia?

Kesällä 2015 Laureassa kokeiltiin virtuaalista opinnäytetyön kesäohjausta KesäONTia. Käytännössä KesäONT koostui sarjasta webinaareja, joissa opiskelijoiden oli mahdollisuus esitellä työtään, opponoida muita töitä tai vain kuunnella esityksiä. Samalla he saivat kommentteja ja ohjausta työhönsä webinaarien vetäjältä. Kaikkiaan Laurean KesäONTiin osallistui 49 opiskelijaa, joista kahdeksan sai työnsä kokonaan valmiiksi kesäohjauksen aikana. Opinnäytetyöesityksiä pidettiin kesän aikana 46 kertaa ja töitä opponoiitiin 57 kertaa, minkä lisäksi toisten töitä kuunneltiin 37 kertaa. Lisäksi osallistuneille opiskelijoille annettun erillisohjauksen määrä nousi 73 kertaan. Määrällisesti tämän virtuaalisen ja kesään sijoittuvan opinnäytetyöohjauksen tulokset näyttävät siis merkittävilä, mutta voiko kesällä annettua virtuaaliohjausta pitää vartenotettavana tulevaisuuden vaihtoehtona opiskelijan opinnäytetyön edistämiseksi?

Virtuaaliohjauksen suunnittelu

Yksi luonnollinen osa-alue, jolla virtuaalitoteutuksen onnistumista voidaan arvioida, on Kolin (11.–12.4.2008) virtuaaliohjauksen suunnittelumalli, joka muodostuu kolmesta vaiheesta: ennakointi, toiminnan ohjaus ja johtaminen sekä arviointi ja kehittäminen. Koli korostaa ennakkosuunnittelun tärkeyttä ja sitä, että on oleellista miettiä, millä työvälineillä eri osa-alueita ja niiden oppimista osoitetaan.

Opinnäytetyön formaatti on perinteisesti hyvin säänneltyä, joten siinä suhteessa Laurean kokeilussakin pitäydyttiin ohjattuun, akateemiseen raportointiin. Sen sijaan virtuaalista toteutustapaa mietittiin pitkään ja pyrittiin löytämään alusta, joka olisi mahdollisimman helppo käyttää kenelle tahansa. Tästä syystä päädyttiinkin Drupal-ympäristössä toimivaan BigBlueButtoniin, jossa testien mukaan oli vähiten teknisiä ongelmia. Lisäksi laadittiin rautalankaohjeistukset kaikkiin tarvittaviin työkaluihin, kuten webinaarit, töiden palautukset, keskustelut jne. Nämä ohjeet toimitettiin opiskelijoille sähköpostilla ja ne löytyivät myös tuolta virtuaalialustalta. Lisäksi opiskelijoita tiedotettiin säännöllisesti webinaareista ja niihin liittyvistä käytännöistä.

Hyvät ja selkeät infot webinaareihin osallistumisesta (*Palaute opiskelijalta 1*)

Ohjauksen laatu

Eräs elementti, joka määrittelee virtuaalitoteutuksen onnistumista, on ohjauksen laatu. Jolkkonen (2007, 14-16) määrittelee opinnäytetyöprosessin laadun palvelukokemuksen laaduksi, jossa sekä ohjaajan esittämät kysymykset että hänen antamansa ohjeet vievät prosessia eteenpäin johdonmukaisesti. Opiskelijan näkemys ei luonnollisestikaan ole aina sama kuin ohjaajan ja tällöin laatua ei punnita asiakkaan mielen mukaan, vaan kokonaisvaltaisesti myös työelämän ja korkeakoulun tarpeet myös huomioiden.

Kysyttäessä palautetta kesäohjauksen suhteen sai ohjaus, ohjaajan läsnäolo ja hänen antamansa vinkit pelkkää kiitosta. Ohjaaja itse koki, että kesä sujui mukavissa tunnelmissa, ja henki webinaareissa ja ohjaustilanteissa oli myönteinen. Kaikille osallistujille pyrittiin antamaan selkeitä, konkreettisia eväitä työn eteenpäin viemiseksi.

KesäONT oli ehdoton edellytys, että sain opinnäytetyöni valmiiksi kesän aikana. Ilman ohjausta en olisi pystynyt samaan. Sain arvosanaksi 5, josta voin osittain kiittää loistavaa KesäONT-kurssia. Osaava ja inspiroiva ohjaaja, jolla oli hyviä ideoita, terävää arviointia ja osaavaa ohjausta. (*Palaute opiskelijalta 2*)

Opiskelijoiden sitoutuminen

Kolmas osa-alue onnistumisen kartoittamiseksi on sitoutuminen, josta mm. Aarnio & Enqvist (2001) ovat todenneet, että inhimilliseen vuorovaikutukseen perustuva opiskelu vaatii osallistujiltaan sitoutumista prosessiin ja ymmärrystä omasta vastuusta prosessin kokonaisuudessa. Vaikka kesäONTia pyrittiin ohjeistamaan runsaasti, ja opiskelijoita viikoittain muistutettiin prosessista ja heidän velvoitteistaan, nousi tässä esiin selkeä kehittämisen paikka. Monet eivät pitäneet aikatauluista kiinni, toiset eivät ilmaantuneet paikalla eivätkä ilmoittaneet mitään syytä poissaololleen. Toisaalta sama haaste näkyy monissa kesän virtuaalikursseissa kautta linjan: opiskelijat ilmoittautuvat niihin innolla, mutta eivät löydä aikaa eikä motivaatiota osallistumiseen.

Kurjaa olivat jatkuvasti muuttuneet opponointiparit, mikä ilmeisesti johtui opiskelijoiden muuttuneista tilanteista ja peruutuksista. (*Palaute opiskelijalta 3*)

Opettajan omistajuus

Jaetusta opettajuudesta (esim. Rytivaara 2012) ja opettajan työnkuvan ja -vaatimusten muutoksesta (esim. Paaso 2011) on kirjoitettu runsaastikin. Pääpaino näissä keskusteluissa on ollut se, että opettajan on muututtava autoritäärisestä, kaikkietävästä johtohahmosta yhdessä opiskelijoiden kanssa pohtivaksi ja ohjaavaksi tahoksi. Joskus voi työtä jopa tehdä opettajaparinkin kanssa.

Oman ohjaajan rooli ja työnjako kesäohjaajan kanssa aiheuttivat suurimmat haasteet KesäONTin suhteen. Vaikka Laurealla on yhteiset, koko talon kattavat opinnäytetyön raportointiohjeet ja yhteinen prosessikuvaus, kokivat monet ohjaajat virtuaaliohjauksen opinnäytetyötä haittaavaksi tekijäksi. Varsinkin julkaisuseminaarin pitämistä kesäaikaan vastustettiin kovasti, koska koettiin sen vievän omalta ohjaajalta työn arviointioikeuden.

Vaikka KesäONTin kaikki palautteet olivat avoimesti ohjaajien tarkasteltavissa, ei sitä koettu riittäväksi dokumentoinniksi. Opiskelijat saattoivat myös johdattaa omia ohjaajiaan harhaan kertomalla, että heille oli luvattu tietty arvosana työstä. Kesäohjauksen tehtävänä ei ollut arvioida töitä, joskin kesäohjaaja saattoi pyydettyä esittää oman, epävirallisen arvionsa työstä korostaen kuitenkin, että oma ohjaaja antaa lopullisen arvosanan.

Harmillista oli ainoastaan se, että KesäONTin jälkeen saimme palautetta omasta yksiköstämme asioista, joiden pitäisi olla ohjeistukseltaan yhteneviä koko Laureassa. (*Palaute opiskelijalta 4*)

Lopuksi

Kaiken saadun palautteen ja palautekeskustelujen jälkeen on todettu, että Laureassa tarjotaan jälleen kesällä 2016 kesäaikaan virtuaalista opinnäytetyönohjausta. Tiedottamista ja avointa keskustelua tehostetaan. Näin pyritään selkeyttämään pelisäännöt, jotta opiskelijat eivät kärsisi roolien epäselvyyksistä. Ohjauksen suhteen on kannustettu muitakin opettajia osallistumaan webinaareihin vaikka kertaluonteisesti, mutta perusprosessi pysyy samankaltaisena kuin viime vuonna. Opiskelijan sitoutumiseen ei valitettavasti löydy uusia keinoja – ketään kun ei voi pakottaa osallistumaan.

Virtuaalisuus on tullut opintoihin jäädäkseen, mutta sen hyödyntämistavat ovat vielä melko suppeat. Vastaus otsikon kysymykseen ” Edistetäänkö virtuaaliohjauksella opiskelijan opinnäytetyöprosessia?” on siis kyllä. Sekä kesän 2015 lukujen että yllä esitetyn analyttisemmän otteen pohjalta, on Laurean virtuaalisessa KesäONTissa onnistuttu, ja se on selkeästi edistänyt opiskelijoiden opinnäytetyöprosessia. Se on myös herättänyt talon sisäistä keskustelua opinnäytetyöohjeistuksen ja opinnäytetyöprosessin yhtenäisyydestä sekä arvioinnista, mikä puolestaan edistää yhteisopettajuutta ja yhteisiä toimintamalleja.

Kirjoittaja

Johanna Heinonen, lehtori, KTM, FM, Laurea-ammattikorkeakoulu,
johanna.2.heinonen(at)laurea.fi

Lähteet:

Aarnio, H. & Enqvist, J. 2001. Dialoginen oppiminen verkossa: Diana-malli ammatillisen osaamisen rakentamiseen. OPH-materiaali. Opetushallitus:Helsinki.

Jolkkonen, A. 2007. Missä on opinnäytetyöprosessin laatu? Teoksessa Toljamo, M. ja Vuorijärvi, A. (2007). Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja. Oulun seudun ammattikorkeakoulu: Kalevaprint, Oulu. Sivut 11 – 19.

Koli, H. 11. – 12.4.2008. Verkko-ohjauksen suunnittelu – opiskelun ja oppimisen ohjaus. IT-kouluttajien seminaari 11. – 12.4.2008

Paaso, A. 2011. Osaava ammatillinen opettaja 2020. Osaamisen ennakointi ja kehittäminen verkostoissa. URL: <http://www.slideshare.net/AilaPaaso/osaava-ammattillinen-opettaja-2020-osaamisen-ennakointi-ja-kehittminen-verkostoissa>. Julkaistu 15.2.2011

Rytivaara, A. 2012. Towards inclusion – teacher learning in co-teaching. Jyväskylä Studies on Education, Psychology and Social Research. Doctoral Dissertation.